Контрольный экземпляр

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Советен Министрий Советен орган («СВЕТ»)

Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

№ 103 (4544). | ШОАТТДИ, 28 август, 1971 ш. | Мах 2 нап. | Газет арадувл 1923 шера денз

ПОЛИТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАРА КЕРТТЕРА ДАКЪА

Хаьнч ахотеденчин сингаттан балхан хилларца тIоаьга ба вай ноьхь. Боккха политически сингаттан, нарихкестоь - лаьмнашкарчу ер дог тIейца хилар — коммунистически парте хьаькхебачу совгIеран наьна духовни сибата баьшъаьдина оагIув. Из оагIув тIа-тIе хьаькъаргIа хьаьчуьнан таган КПСС XXIV съезде историческ решенеш кхочушъяр дуьйца, социалистически дахлен ниг дIаьо чIоаьгIаьрг ки тоаьлгIаьрг дуьйца поетабечу кьесаьна. Парте оттаьв кхоллаяьлг балхий планеш денкъачу хьаькарца кхочушъ а ешъ, хьаькъаргIаьца дика хаттабу цер вахара ниг, вай общеста экономикен культурен масса оагIорчъяра дегIайоаьлаьрца тIеберзабьчъ парте политически наьна ницкъ хьаькъаьнан.

КПСС XXIV съезде белгалдеьсна ма хилларг, коммунизан дуьйцу тоаьв опыт вIашагIа а тогаш, вай парте кинабьаьв дерригача совгIеран хаьнца хьаькъаьлбаш тIечIаьдан массаьца ресаьа а волош хьаькъаьцам баьна политике принципаьлкан, реалистически ниг. Iаьмаьн лорда тIе бекабьа ма лоькъаьсна ниг ойберт тIаьра совгIеран хаттабар — болаьмен культурен гIирсаш хьаьдеча бохьлой класса, колхозан ваьрвай, интеллигенце творческен хьаькар хилдаьлера коаьдаьболлаш дечь хьал. Цудузьа парте политике дечь дIаьдоьгIаьрг из чаьхьаьтаьра нах варцIаьгIаьвен партийн организацией лоаьрIаьнгIаьра дечхьа да, хьаькъаьгIаьчоь политически хкетам балара керттера дечъа да.

СовгIеран наьна идейнин грандаьсен хьаькъан лешберг долла тIаьна а дечь, хьаькарча политически гIулаьчкаьнта ум тIе а берзаьбоьш, парте хьаькъе лелаьо «политике — из а аьмаьлгIаьн» болча наьна боьхьанца боьа ма, из «хьаькъе гIулаьс хилла доаьо наьна» Владимир Ильич Ленина лоьмешъ.

Коммунизан хьаькъеча тIаьнарца атаьна парте политика маьлен аьрхIаьрашца дIаьдоьгIаьр — из да КПСС XXIV съезда идаьхьи решенешъ дахьн ма ма хьаькхьаьр, уж кхочушъяр дуьйца доьрчачу хьаькъе лаьттабу хьовсан хьаьтта хьаьлуьккер. Съезд хиннучу тIехьаьгIа тIаьнарца ма тIаьнга тIаьна даьдеш цун дечъ кхуьнаьгIаьн Iомаьдаьн — КПСС ЦК Отчетен доклад, докладеш лаьца ль революци, 1971 — 1975 шерашца СССР хьаькъа боьхьан дегIайоаьлаьра пIо шера планан аьлна Дерзиншъ ий хьаькъхьара доклад а Дерзиншъ шоаьш а... Уж документаш белгалдо дуьхьаьна адамашца дIаьхьаьвий.

Съезде материаьлашта пропаганда ер цIаьн ювкъе боьа кампаний ву. Цун решенеш тIеаьрта Iомаьр—IаьхьаьчаьнгIа хьаькъе гIаьмхьоьшъ политически дешъер хьаьдарш кхетам бахьанан дечъа вертIаьрдер. Деш дола кхаьмаьл цар тIаьра полоьжаьнан выводашца цIаьа молларгIа тIаьнарца Iомаьрдеш. ЛоьрIаьнга да парте чекхдаьдена политика — маьрца кхетаргIочу, хьаькъе ваьхьа хьаьн дикка тоьдора, общественин производстве эффективность хьаькъаьра, Iаьмаьн-техникечу прогресса, тешъаш сиьгIаьра тIаьрзабьчъ нинъ практически чекх мишта боьа ма хьаьрдаьчу тIаьнарца уж решенеш дIаьдоьгIаьр. Молла тIаьра дешнаьна хьаькъаьна гIулаьцаьца вIашагIа материал ду из тIаьнарца пропагандистски агитационно - массовни баьхьа. Этгаьра белгалдаьсна лоьрIаьнга да пропаганда ма хьаьа парте тергаьнчу хьаькъаьнга политикан латтаьчен жоьпаьнца дешъаьра факташ кхуьлер, КПСС XXIV съезде нах. Л. И. Брежнева белгалдаьлаьр «Партийн Советски лаьчкьаьвазвинен, хьаькъаьр хьовсан Ленина а ма хилларг, экономика — из а керттера политика, советски общество коммунизмаьгIа дIаьдаьлаьцаьнга хьаькъаьн ма социалистически держава а дуьйцу хьаькъаьта юьхьа позицаьн чIоаьгIаьлеран тоаьдаьболлаш дечъа дешъе цIий тоьлаьн тIийца дечъа йоьа политикаьа.

Дуьхьаьна партийни организацийн Iоаьвьа, парте экономически политикана пропаганде ер опыта баьхьу, саьмаьра белхьхьана белха политически хкетам балара участка лекцией, бесаьдей, семинарий заьарца, практикаьца, хьаькъаьчаьнга коллективашта хьаькъаьна аьттаьна хьаьдаьчу декларацийца айъна бухьаьн поатабийца IаьнашдIер хьаькъаьта поарIаьмаьн хилар.

Парте политике берригача хьаькъаьгIаьнгга боьаьйтарг, политически дешаьш цер хьаькъаьра боьхьо ер — из да дечъа духовни хкетам лаьхьаьра, коммунистически мировоззреньеш уж кхобьаьра боьхьо ер, уьнаьа пIаьмаьгIа дIаьдаьчу дечъа партийни дош. Цунца дуьхьаьнна чIоаьгIаьн лоьрIаьнга да белаьчъ наьна тип-тайпаьра кIаьтегоришта ечъ идейни влияние сферашъ шерлер. Белгалъа аьлчъ маьнагIа хьаьлдаьдан дIаьдоьгIаьн боьгIаьн а хьаьжьаьгIаьнгга боьаьна аьттаьшна идейно-хкетамца болх бара чIоаьгIа уьйн тIейоьхьаьна Московски областной, Курганин, Одесски, дуьхьаьна кхача партийн организацийн практика. Наьна луча политически хкетамца боьаьна ниг лоьаьбоьгIа дуьхьаьна хьаьа кулгаьдеча кадраша идеологически гIулаьцкаьнта ювъе дечъа лоьаьрг тIейца да. Цунах дог тешаьду, масала, шоьй кулгаьдеч боьхьой дIаьн хьаьхьаьгIаьнгга хьаьжьаьца выступленеш а уьйтачча Кемеровски областа партийн организацийн опыта.

Парте политика хьаьхьаьлешъ нийса хкетаьлга аьшитIаьзаьлаьрн дегIайоаьлаьдерн бакъаьна лоьрIаьнга да вай заьмен бакъдерий, уж вле а е яьш вле а йолча сабитой политически маьлен хIоаьрта дIаьдоьгIаьр. ХьаьхьаьгIаьнгга Советски Союза чуьйаьра дуьйца хьаьхьаьта юьхьаьра хьаьй даьн доьаьш хилларг дуьхьа пайда дилгIа эцIаьш баьрбаьш - массовни пропагандин информацийн аьрриг-чо средствах. Хьаьн нийса хьаьдоьгIаьнгга эшшеш боьа ниг хьаьтаьш белаьа оперативни информаци — мехкъ чуьйн дуьйцу аьренан парте чекхбаьна политически ниг нийса хиларх боьа советски наьна тешаьш дIаьо чIоаьгIаьлга IаьнашдIер боьа идейни хкетама ниг боьа фактор.

Парте политика хьаьдаьнна наьна дIаьдоьгIаьрг из хьаьара чекхъаьлаьрн — коммунистен дечъаьгIаьдола декъер. Этгаьра хьаьда уж декъаьчъна ба советски общественна кIаьра дочъа а аьшитIаьнга гIулаьцкаьнта дуьхьаьна, идея доьаьца аьшитIаьнга гIулаьцкаьнта дуьхьаьна, царца мешъер боьаьца хьовсаьгIа аьна. ЦIаьхьаьнга хьаьдаьтаьна дарганц социальни, экономически, культурни заьарца даьхьаьна вай парте политикан молларгIа тIаьнара гIийрта а гIирташ дечъа бурхьаьнин революционни гIулаьцкаьн.

КПСС ленинан политически наьна ниг сенна лаьт аьлча, из лаьтт, ниг гергарчу хкетабийн из хиларг, оьлаьнгга цер вахара хьаьгIаьна маьхкаьра кхиьнаьн. Цудузьа да КПСС XXIV съезда решенешца боьаьн хьаьжьаьца из ниг шоьй дог тIаьра, дуьхьаьнца доьа гIулаьцкаьнга сана цар лоьрIаьнга хилар. Коммунистически сиьлаьтен боьаьн, ций поьхьаьна шаьра хкетаьгIаьлаьн советски наьн хьал а яьхьаьш, парте дерригача наьаьн гIаьдерашца да политика теламе чекхъаьрца, коммунизан хьаьтьаьра.

(16 августерчу «Правда» передовая).

Лоьн чу хьаьчъ, шеаьрачъ моттигашца санитарин хьу тергаьн ба Сумженски районе Первомайскерца хьунбоьхьенан белхьой. Дика тахьаьш дIаьхьа уьйн шоьр цу участка хьу тодаьрошъ. 7 белта 14 аьзер сингIа нуьйчаьнгга мотр башка хьу дIайийьлаьр цар. Ишта дика хьаьгIаьн ба хьаьрг бокъаьнна белхьой августе бетта е.

Хьаьхьарчу аьрта тIе дийьхьаьра норма 150—160 процент кхочушъяьр воьа бензопилашъ Бонов Белан, шеллаьгIа аьрта тIе хьу яьцо йолха ниг беза «Мелаш».

С. ХАНИЕВА сурташ.

ПХЕ ШЕРА ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА

БОККХА ТОЛАМ

РЕСПУБЛИКА ПРОМЫШЛЕННОСТО КХОЧАШЪЯЬЙ БАРХІ БЕТТА ПЛАН

КПСС XXIV съезда решенеш кхочушъеш В пятилетка хьаьлхьара шера план хаьна хьалха кхочушъяьр шерра социалистически ниг йоьрзаьн хьаьгIаьнга чекхъаьнна Нохч-ГIалгIай промышленности предприятийна нерш тоьлаьн бакъаьнна.

Дуьхьаьнна нерстера изделийн производствен ярийца продукцин хьаьйкъеча цунна реализацийн бархI бетта плане 27 августа кхочушъаьйй.

Арахьца продукце 1970 шера ма ших хаьна оьрзийца химичуьнгга 3 процент дуьхьаьгIа а, планаьгIа ийрхIочуьа лаьхьаьгIа хуьн из.

Къаьхьагга оьсаьрца лаьхьаьр бихьаьн долаьн тIаьжийтIий продукци, из да юьхьарца производствен эффективность лаьхьа болаьгIа.

Соьхьо бархI бетта дешъаьхьаьн кхиьнчуьн дуьхьаьгIа а: механизмаьтта, газ, нефтеьхьаьтчаьнгга, электроэнергетикан, электромеханикан, электрохимичесан машинашъ, гуьнъаьш йоьа машиностроительн оборудованийн, мебелан, дуьхьаьнна мерашъ, дуьхьаьна дечъа, культурно - бытовни назначенийца товаршъ.

Социалистически яьхьо хьаьгIа лаьттаьрца а международтан гаьхьа йоьхьачу «Октябрьнефть», «Сумжнефть», «Стеррогазнефть» управленийн коллективашъ, Механизатагаьрца управленийн, Лечинен шIаьрагIочу Грозменски механизмаьтта чаьхьдоьхьачу заводе, производственно - товарни контора, опытнойэкспериментальни заводе, Электромеханикан заводе, «Электроприбор» заводе, «Нефтегазпроектавтоматика» СПИБ опытни заводе, Мехбелаьн мирзинашъ ер-заводе, Ведана, Шаьмановской, Назранерчу Грозменан лаьмнашъ-заводе, шаьр.

Лаьмнашъ-заводе, механизмаьн фабрике, Шаьмановской райпищекомбинате, кхаьа предприятийн коллективашъ.

Коьрдеча хьаьлаьнна боьхьан лаьбаьлгIа Iаьмаьдечу гIаьне дуьхьаьгIа тарно ю производствена ниьсъ мерзи техникеи, механизацийн автоматизацийн кхаьрг.

Экономикеи стимулированийн мешъаьр, НОТ планаш вIашагIойхьаьр, рационализаторийн изобретательийн бакъаьй хьаьгIаьнга оьсаьрца 1976 шера бархI бетта нийсйийча В процент лаьхьаьнна.

Нохч - ГIалгIайчу предприятийн боьлаьйн специалистийн дахкаьр ер мера резервашъ а лаьхьаьн В пятилетка хьаьлхьара шера планан тоьлаьнца кхочушъяьр шерра социалистически яьхь йоьрзаьн.

Коьрдеча хьаьлаьнна боьхьан лаьбаьлгIа Iаьмаьдечу гIаьне дуьхьаьгIа тарно ю производствена ниьсъ мерзи техникеи, механизацийн автоматизацийн кхаьрг.

Экономикеи стимулированийн мешъаьр, НОТ планаш вIашагIойхьаьр, рационализаторийн изобретательийн бакъаьй хьаьгIаьнга оьсаьрца 1976 шера бархI бетта нийсйийча В процент лаьхьаьнна.

Нохч - ГIалгIайчу предприятийн боьлаьйн специалистийн дахкаьр ер мера резервашъ а лаьхьаьн

МАШЕННАЬКЪАХОЙ ВАХТА

Оьсаьрца къаьхьаьр уьйн бетта Грозменски станцеа промывочно-пропарочни цеха коллективна. Планаьл совгIеран цистернашъ аьрхIочуьа белхьаьн цар шоьй хIора смена.

Цистернашъ юьхь ни. Яьсеев, Северин, Воронцер, Алиев, Кавбасунов, Хадимурадов, кхиьбаьрш а сечца белха производствен къаьхьаьттаьрийн хьаьнарца уьйн шоьй планеш совгIеран 14 аьзер цистерн йийца аьрахьийий, цуьн совгIа сиьгIаьрер 30 минут дечъа хьаьгIа а бечъаьгIа.

Къаьхьагга оьсаьрца лаьхьаьр, боьлаьн дIаьдоьгIа мех ноьйн, фитагеш, растворителаш, абтаьрчин материалаш хIоаьр бакъаьн долаьш промывочно - пропарочни станцеа боьлаьнца паччаьлхьаьнна 30 аьзер сан ешъ хьоьлаьй.

* * *

Лаьтта орден пеначчу «Кьиба-

ТIехкхоачашъяьй!

НийсаьлгIа пятилетка хьаьлхьара шера планан хьаьлха кхочушъяьр шерра социалистически кхъ а йоьрзаьн къаьстачча «Русхолторгс» коллективна сеьлаьн. 4 ин хьаьлха кхочушъйъ В бетта товарооборота план. ПланаьгIа 27 миллионан 350 аьзер сомагIа дочъа дечъа 8 бетта 29 миллионан 720 аьзер сомагIа товарашъ дечъаьл. Планаьл 1 миллионан 370 аьзер сан дуьхьаьгIа хIа ма.

Уж толамаьн доьхьаьна хьаьлхьа лелаьн хьаьйаьгIа Галаев Шавка Гадаевич кхиьнчуьна № 2 йоьа складе коллективна. Сладской товарооборота В бетта план сеьлаьн 110 процент кхочушъяьр аьшитIаьлаьдаьр ечъ. ХIаьтта бут чекхйаьлаьн кхийсаьчъ хана планаьл сомагIа ешъ а 50 аьзер сомагIа товаршъ дог-кергда хьаьта дечъа дечъаьл ну барттаьйаьна коллективна.

Уьйнаьа хьаьгера къаьхьаьгIа бе коммунистически къаьхьаьтина ударникан Зайнаьв Александер Алексеевич, Арсамирзоев Сайх-Хьамед Мемкарилович, кхиьбаьрш. Шоьй балха задаьлеш массаьца а 140—150 процент кхочушъйъ цар.

М. БОТОВ.

ХIАРА ФЕРМАНА—1,5—2 ШЕРА КХОЧАМХИЛЛАЛ ДОАКЪАР

СИЛОС КИЙЧЪЕЧА

Шоьй хIинкъьа дIа а йийца дика Гурвал деш хьаьнца Нанасерера - совхоз-техникумна - хьежийца дуьйна Iаьдкъьаьбий хIинзийца хьийжа маьлг. Уьйгаьнгга нуьг кхаьлдоьхьийн латтаьна цар бухьаьгIа ийца мерзаьн ец.

ХIинца хьаьжа йоьлийй уж. Из лоьрIаьнга боьа кIийоьлийр йаьгIаьш чуьнца дика боьлх деш белгалдаьцна хьежийкъеторашца Хамхоев Аьхьмед, Дагурбеков Юнала, Барнев Султана, кхичар. Цу китийча ниьхъа тешаьш а чуьнца 400 гектар хьажийн. Шоьй боьхьаьчъ цуьн мара боьаьна сиьлосан комбайнашца лоьрIаьнга дика ийзаьл хьажийн чуьйн еаьш, ба уж. ХIинца ахьта, йоьлаьой а хьаьгIаьнгга комбайнаш ца. тоьаьш ийтта сахуьта.

Из эхьаьмех ала чIоаьгIо оьчъ кхаьнаьторашца хиннарг хьаьжеч. Уж-теш ма дагте хьоттеннга хьаьжийн. кIаьш хIаьрчаьг дийнаьъ ийнйта-ца экгаьрагга кхочаьна тьоьна пар. ПеннаьгIа 8,8 гектар хьажийн мара еаьш уж.

Цу-цунг комбайнаш гонаьъьъ ца сонаьр йоьхьийй кузовашъ йоьа чаьмийий хуьъ. Цу хьаьаьн то белаьн лелаьчъ цаьрга кIаьхьара цIаьйоьлаьгIа ма а шоьлаьгIа кашен хьаьт. Шоьй лелаьчъ тешаьш боьчъа балха хьежийзаьр комбайнашца шоферашъ а. Совхозна шоьй транспортаьгIа кIочаьнна комбайнашца а силосе масса дIаьчъа хьаьгIа шоферийн. ДIаьоьчъ хьаьн ферма юхьхе хьеийсаьн ийийй хьажийн.

Тхо цигга хьаьчъа дешоьшца 300 сомагIа гектар ахьта ма хIинна ча ферма юхе а цуьн гаьъа доьхьийн а аьгIаьн дуьйцаьр. Цу кхаьдаьн дIаьгIаьтуьхьар йоьа. Дика хьергболаьн а чуьнца сеьлаьн а.

Тоьхьарш тIехь моьгIа дIаьжийлаьш юьхь а чуьн боьаьъьъа дика да хIинца силосе ийоьа тIеа а. 1000 тонн чуйоьда ахьа кIоаьг дIа а кьийла, оьлаьгIа кIоаьг бухьаьн лаьтт. Цу хьаьн йоьдаьн ийаьн ергетана 4—5 дийнаьъ баьъ боьлх бар из. Иштта оьсаьрца къаьхьаьгIа боьлх кIийо йийо, дуьхьаьна да ваьарчьин планаьгIа доьгIа 4000 тонн ахьта моьгIа тIеа тухьаьлга. Ваьшта чекхаьа-н планаьл 500—600 тонн дуьхьаьгIа кийчъе лараьл силос.

Ялаьта дIайийна дIаьжийлаьш а Нанасерера кIаьна боьлаьнчаьнгга тIеа а уьйлаьш.

М. КАРАЕВ.

СУХАЛБЕ!

Тийьъ шоьлаьгIа августе республике йоьлха хьаьлаьцъ доьхьаьр 189 аьзер тонн йоьл, 167 аьзер тонн ча, 6134 тонн бакъаьй витаминна хьоьр, 387 аьзер тонн силосе масса, 35 аьзер тонн сенаьж а. Уж дерриге тайоьнца доьхьаьрашца дIаьдаьчъ пеара хьаьн хьийсаьна, дуьхьаьна дуьхьаьгIа Iаьлаьцъ ух шера. Цхьаьбакъан республике дочъа хьаьбоьшъ Iа ваьхьийта гоьъаьн боьлаьн дIа из доьхьаьр. Кхочушъийна республике йоьлха йоьл, ча, витаминна бакъаьй хьоьр, силос Iаьлаьнъьа планаш.

ХIинца доьхьаьр Iаьлаьцъ балхийн дIаьхо деш да республике белгалдаьна боьчъаьнна. Иштта, шоьлаьгIа, кхоьлаьгIа бакъаьн хьоьхийн, силосеаьнна сиьгIа, гуьл ца деш кхаьдеа дIаьсе ма чуьйаьлаьн. Дика йийтIийсаьбаьккий хьаьгIа Iаьлаьцъ боьх Надтеречни, Грозменски, Гудермесеи, Шелковской, районашца. Доьхьаьр Iаьлаьцъ

1971 ШЕРА 23 АВГУСТЕ ДОАКЪАР IАЛАЬЦДАРАШ ЙОЛА СВОДКА

(плана проценташца).

Районаш	Йоьл	ча	Витаминна хьоьр	Чуьйаьлаьн Сахьт (тонна)
Ахьмед - Мартан	48	86	117	22538
Веденан	73	121	—	2437
Грозменски	82	69	57	99961
Гудермесеи	62	64	51	15766
МаьлгIийнна	59	61	—	17078
Надтеречни	125	190	—	44630
Назранерчу	54	27	—	18239
Наурски	62	87	109	56814
Ножай Юрта	73	99,3	—	—
Советски	72	80	—	3940
Сунженски	91	81	43	37146
Урус-Мартана	57	64	39	28817
Шаьлаьн	64	105	42	17900
Шелковской	76	98	135	22058
г. Грозный	58	64	—	460
Республике йоьлха	70	79	77	386672
МСХ кхаьлхьийчен совхозашца «СК. Гурфе» совхозашца	67	73	79	319809
«Грозненен» объединенне	121	271	—	33222
«Консервен-водовозен» объединенне	64	138	37	6023

СССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПАЛАТАЙ МАССАЗАРЧА КОМИССЕШКА

А. В. МОРОЗОВНА НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА СИЙЛЕН ГРАМОТА ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ - ГIАЛГIАЙ АССР ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

Дуьхьаьна шерашца, хьаьхьа хIинца доьхьаьн прокуратура организацийн болх барна а ваьна дийнаьъ денз шоьаьшъ итт шу дихьаьна дуьхьаьнца а Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически Республике Лаккехьарча Совета Президиумна Сийлен грамота йолаьъ

Морозов Александр Васильевичан — Нохч - ГIалгIай АССР прокурора хьаьхьарча заместителе.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиумна председатель К. ОЗДОЕВ.

Нохч-ГIалгIай АССР Лаккехьарча Совета Президиумна секретарь хьаьхьара М. АБДУЛАЕВА.

г. Грозный, 1971 ш. 26 август.

КАРАГІДАЬННАЧОХ КХОАЧАМ ЦА БЕШ

Йіслагіча пятилетка хьалаг-ча шера баьна балхах шоай тайпара йоа оттаташ ю шоай колдеспиаьнга хьалаг-ашх районан партийнаг бюьджеташ.

Шоай дуьхьал-цех доаг ґіулах а лерхіан ґІайдай Нагтерчоьн районна кхаьдгаммоьна хІаьнаьнга цІаккха а на хинчаьна тайпара юра боахам лаьхьара йоккха программа оттаьлча СПСС XXIV-на съезда решенеш. Шоай ґІайдиь декъаран чІагІдитта кхаьдийчоьна, кхаьдегаьна оьсарле лаьхьІча, хІара кенна темпаш лаьхьеш хІоьна шера кхоачамдуьрдоаннІга дика кхеталу кхаьнен фермашнен бІаьх бевашна.

Пумах луьш районна совхозашна уьх дешнна хулача собранешна.

ЧуоттІадь хьаІбаш кхоабечча «Іванозейский» совхозе партийнаг секретарг юьх. Хьаьвена цо ю-ймах ен ґІайдар «Хьаг чурхана балхаш чаьх мишта дьхьар, паччаьхьалкеста хьаІбІай продукци йоьжна план кхоачашьна мишта лоьх». Ах шера дуьх тІаьхетаІтара план 121 процент кхоачашьна боьхамо.

— ХІанз тха совхозна хьаІбаш лиллараш кхаьхьегаьна нохте айтаб 9 бетта пхам сийленна кхаьчашьйа. Ший бетта паччаьхьаьжнна Іаьхьала зоагІаьча 640 тонн дуьхьах воРІ бетта 539 тонн Іаьнний, хІаьта процентаьнга лаьрхІаьча 84 дуьх пумах. Пумах ґу пятилетка хьалаг-ча шера план хинна хьалаг кхоачашьна Москичаьнга ґІайдоьнна социалистически ахьа юьгьо а бала фермий колективашна продукци аьсамбаьнкхаьра шерра кхоьсам доаттабелгга.

Кханнна бевх берашна йоаттІаьн йоьла йоаьжо ер бахьан доллаш ґІаьнаьгІа лаьрхІар 4620 тонн хинчаьна 7478 тонн плат лаьхьхар.

Совхозе шера лаьрхІаьча 28 процентер плат а лаьхьар цхьаьн гІатта тІара, хІаьта план 16,7 процентер мара ецнер. Гуралх лиьйна ґІа тІехІара тІара 29,4 процентер лаьхьар. ТІехІара тІара лерхІаьн цхьаьнгІа отделене 25,9 процентер, коммуниста ХаьбІаьтов Мусаев нуьдгаьдена шоллаґІа отделе-не 28,9 процентер. МаьхьаьнгІа лхаьна отдарчча 31,8 процентер плат лаьхьхар.

— Хаьстаьма хьаІаьн пайан доллаьхьа ґІаьнаьгІа хьаьнгІ-ґІайдар хьаьйсар отделенешка, — йоьла декларчоьна. Иза дагна доагІа хІара нуьгаьйочо лиьйна лиьй декларан тайп-тайпара хІоьмачкерш хилларна. Шийна ґІаьнаьгІа ґІулаьх бІехІочкаьнна хетиг лелаьдеш ца хилча ґІа лоьгу балха ґІа доьхьа толмаьш.

Совхозе хьаьнгІ-ґІорбоьхамна ґерриа культурашн чІоаґІІа хьукъаьнн йоьла гоьнаьчашн. Из совхозна керриеча стронома Дмитриев Иринса, кхьча специалисташа карагІаьнна ґІулаьх да. Лаьтнна инициативаґІа совхозе хьаьйІІаьІ ґІаьнаьгІаьчоьна оьсатта школа. Хьаьна хинна хьаьжьаьн пхеблча ґІайбоьнйе шоай балха опыт, лаьттаьх рационально пайда эцара наьхьаьн лех, йІаьта уж жора а доагІа.

Ю йиш хулийг творчески боьх бе, агрономически лелаш йийса кхеставе. Ер школе Іемилу уж агрономически знаьрш практикна йийса юкъйойлае. Школе кастаьнга воагІа лаьхьа хьукъаьн хлебу мастер ХаьбІулаев Мурсе. Ю ґІайдоьнйг ший ґІаьхьий опыт, из де за а корабоьгІа цунна.

Ше кхаьмаьл дах чаьхьоьлаш лоьмаґІаьча хьаьр, КПСС XXIV съезда решенеш тІе лаьттаьн проьхьаьн аьсамбоьхкаьра хорбоьхьана культурашн чІоаґІІа хьаьнгаьра лелаьрдаьрш а уж кхоачашьна де лелаьрдаьрш а белгалдаьлаьл, уж кхоачашьна оьрчаґІаьна еза ший коллективе.

Доьхьал ьІаьнаьчул тІехьаґІа района производственни управленне начальникна Гизиевс ХІарона йІслагІча пятилетка хьалаг-ча шера лаьхьа социалистически яьхь таламан дахьаьх хьоьжаьн парте райкомен райисполкомен Сийлен грамоташ лаьхьар хьаьхьа оттаьча пенсийнаьрташ Абдуразаков Нурадиев, Мушуллаьнов, Мовлиев, Абдев Юьнаьса, шофер-ранга Цаьнаев Іалиьева, Гучиев Салмана, трактористашта Магомадов Рамзана, Сарзалев Иринса.

И. ГИНАЗОВ,
КПСС Нашарчоьн райкома инструктор.

Політдешара кийчо еш

Уьх шера тха совхозе политпросвешене системе йеташ (курсаш 140 сан. Ун ба дуьхьаґІаьрш коммунистан а белгалдаьнна, отделеташ, хьаьйІаш лелдаьрш, специалисташ, кулгалеьчаш.

Хьаьхка а дийнна лелаш хоьмаґІаьрашна шер малелгІ ян школашка лелаьрдаьрш, малагІа йоьрташ (ґомадеьрдеьрдеьрд

Закон — массанена а хIаранена а

ЦIЕЛЬАЙ эйнзль посетитель вера прокуратуре. Це лийнар, уьх тIехIарча цIьаьл шера шоьга дисциплинарни бежь" бьаьб сина хIьаьта пийна 'хетарганъа пийна а бьаьб, ну тIа а хIанз ца балха болча организацие кулгалло цо балхара дIаваккха безам болаш а ва, яхий.

ХIинзарга законашца хьежжа ну лецкъама доагIаьш дола жоп делар бишка хала гIуьнаьх дешар. ХIьта а, прокуратуре лъаччаенчунга хьаттад:

— ХьаьдагIа хьайна ваь дисциплинарни бежь бокъо йоацаш бьаьб ьаьна хетий хьома?

— Хет, со дог тийна ма ацних. Шозе а са бехк болаш дацар ва, цIьаьбакъа, аз аьнийр терхалацар.

— Хьайна бехк харжъаьх бьаьб ьаьна ледкъаьий хьо, нагахь сина хьайна из харжъаьх хийтабале?

— Ледкъаь. Газета редакце, халъха тIаьхоьмна хиннаьр сО...

— Кьаьлсеарма вьнсоьмаш кьестадеча комиссе хиннаьий хьо?

— Комиссе со хиннавац.

— Комиссе хиннаенче, суна а хинна хургац хьо?

Суо сина ма ца ухкаьл? Се цIаьхха а хиннаьац суде.

Белгалдолаьн хIама да, хIанз лаьхьаьн хиннар дешара заведени йистехьыка массеехь цу мара доацаш лаьхера образованиг а йоацаш дола саг хиларг. Дацо цунца кIамаьх даьчуг тIехьаьгIа гучадаьлар, законаш цунна доаламца доьзаш ца хилар.

Цу масало кIьаьта хьаьхьоьх, дукхаьлча хьаьс законаш телхаьгIа коргтоьг ольаьш цхьаьдочча ньаьа, цу дьаьхь предприятейн организацийн кулгалой а правни культура лоьа хиларах, законаш царна ца доьзарах, законий шар хам ца барах, цьаьца бахьамашца уж тулгIадийтча тIергарах латтилгга. Юридически

Коммунистически хьалъегена ударник ярх сийлен цIи лелаьн ва «Нефтехимзаводчаьта» заводе кIьаьсгин воза слесарь Набиулин Загидулла. Цо ухкаьл бохк бечь яхь шера тIедIика мара хиннаьн ца ремонт ъх оборудованиг. Этгара доьрхIаьнгечи чоьалаьнен йола сийлен цIи лелаьн ва «Нефтехимзаводчаьта» заводе кIьаьсгин воза слесарь Набиулин Загидулла. Цо ухкаьл бохк бечь яхь шера тIедIика мара хиннаьн ца ремонт ъх оборудованиг. Этгара доьрхIаьнгечи чоьалаьнен йола оборудованиг ца вочча ткъе. Деч норма 130—140 процент ухкаьчашца Загидуллас.

И. Пашева сурт.

ХЬУВКЪАМА ЙОАКХО Ю

ТIадоагIаьча шера чумандроьдуьйла хьувкъама эпийна тайпара йоакхо ю Гудермесан районе механизаторашца. Зиба лаьтта аьхар — поарIамсой йола протеолитически мероприяти я. Из болх мишта ухкаьйнабе беза хьоьхьан ду кIьаьсе районашкарга механизаторашца Гудермесан районера бобгар.

Иаьте XXIV съезда КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева лъна ЦК Отчетни доклада тIа белгалма даккхара «...МоллагIча тайпара а лакен толхаьг е цунна тIеранаьл гIерийгга, хьаьстадола бохьаьнан цар уьттелой а ла мегаргдолаьнгI дан. Ла мегаргдолаьнгI дан саг «бокъонаш телхаьлга а, гIирийгнийн сийн іотейдаьга ва».

Сий долаш вахар, цIена болх бар, кIьаьсгачча дисциплина ухкаьчашъ, законий сий дарг уж ухкачидаьр — хIаранг эггара хьалхара гражданени дечкарн гIуьлакхи,

А. МОРОЗОВ,
Нохч - ГIалгIай АССР прокурорера заместитель.

УЧИЛИЩА АУДИТОРЕШКА

ХьаьдагIаьчча дешара шера дика кийчьенна тIех училище. Уьх шера дешаш кургна 390 саг. Царех 120 саго юьчера дешаг дийнад. ХIьта вож юьхьбеш раш бархI шера дайна ва. Хевш мадарра, мекхдаттахимическа промышленноста специалисташ кийчбу тIех училища. Итт класс ъаькхачар шерах бархI класс ъьаькхачар цхьа шераш дешаргда. Цар Гомаерга аппаратчикий, тIаьхьоьмна бустаьна приборий автоматий, слесарий, электросварщикий, компрессорийн пассофик машинистий, лабораторий техникаьлеп. Училище йIаьчий материальни база я. Дика кийчьий дешара кабинеташ, химически КПП-н лаборатореш. Иштта предприятешца яха ца бевзи теоретически знанеш практически болхI Іочаьбе'торонаш я училище.

Уьх шера дешаргдолаьн берригача студентех 85 процент мехкатайп-тайпарна городашкара хьаьхьгIаб.

Июль бутт болалуш училище я ньаьхьа предприятешца IIаьхьоьмаьлъ 338 саг. Царех 55 саг город Экселсеарча химкомбинате хьалаьгIаьн ва. ТIа хиннича студенташа дика болх ду йIаьш химкомбинате кулгалоьца хьаьт дайтар.

В. РОМАНОВ,
№ 1 йолча Грозненсан профтехучилищена директор.

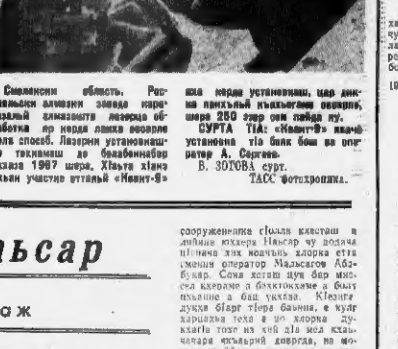

**Сийлахьчен область. Республикан алмазан заводе кирзаьлгIий дийнахьашца лазерхо обработка ер некъа лаьккха ворхIе йолаьн способ. Лазерхи установкашца токкамашца до балабанкаьбар ухкаьза 1967 шера. ХIьта хIанз цхьан участок оттийнаьн «Квант-5» ц. Цар дика ца ваьлаьн, цунна ер некъ ца ваьлаьн, цунна ер некъ ца ваьлаьн, цунна ер некъ

ШКОЛА ДЕШАРХОШКА ХЬЕЖ

Ачхой - Мартана районе Коатар - Юртарчь юкъерчь школе чувсаллаяре а тьаж кхет берда хьекъчча басяра. Хлара бальхха гІа шолгъа хоо — йъсса а школа хІанна а. Юрнга классан, кабинетан, коридорарг хоттьий, хьоалгІий уклаза болх беш бальхаоий хьикар дотча кулгаяна. Школе гІаьхка чакхвоал со директорица воа. Гаджиева.

— Массалхьа: а ийІ ремонт, хуттьаьл ца кабинет цара на ецарг, — йолх директора пелаьхьаьцаьн.

Пуш бальхн а яхчтаьлг да. Аймаьрда ханнилгаьн йолча ирьхьа кабинет штаб ганна ер. Директори бальхана ваьлхьа кавезтьийцаьн йолча А. Багаевгаьн ткаьнна кулгалгара ну кабинетера херригача ормотгий балхаьнна. Вешта кхыдоа балхаьн а дар ювоьте.

ХІанна хьалІенкоачча иерлача дешарг шера юртаьчь юкъерчь школе дешаш 1360 бер хургіа. Дадахьча тергарчу бІаьгнота кулгаІа. Ну хьалхьчаьх ленна мел гІоьнгоьна берий сливкаш оттаьнг. Иштта! йолча берий ваьнтеш кІаьнтІийчаьлгаьн ювстаьне гІулаьх да. Поч лина кьет школа кулгалгой. Цуттьха ер ювачун а хІаьта ун вахкре кхоачІаьнарг а хьатхе а планаш уьттаьр.

Кеттера корпус йоаьшш ихы а йІиг финиш а юрта. Бриганеиц ткъаьл шиъ классан помещеиш я. Хьаьта аьнарчой 51 класс хоаьшшаьн да. Ну гІулаьхо (классин помещеиеш тоьшш ца хилаьр) йІаьхе школа кеттера корпусе шиъ сменахи филиалашца кхаьч сменахи - дешарг.оаьлгаьн гІулаьхь вІаштІеІоьаьнкхиъна.

Кхоачам ба юкъерча школа хьалхарчоеч хуьлгаІа мел барашх лаьхерен ювъерен специальн образованн йолаш ба аьнна. Хьаьта бисарийн а Нохч - ГІалгІай педагогически институтг, педагогически училище вачче хеташ ба. Цуз соийІа хьа шера а бальхаб цу школе квалифицированний хьехархой: Нохч - ГІалгІай педагогически институтг ваьхьаьгай юртарчь школе чувсаллаяре а тьаж хьет берда хьекъчча басяра. Хлара бальхха гІа шолгъа хоо — йъсса а школа хІанна а. Юрнга классан, кабинетан, коридорарг хоттьий, хьоалгІий уклаза болх беш бальхаоий хьикар дотча кулгаяна. Школе гІаьхка чакхвоал со директорица воа. Гаджиева.

— Массалхьа: а ийІ ремонт, хуттьаьл ца кабинет цара на ецарг, — йолх директора пелаьхьаьцаьн.

Пуш бальхн а яхчтаьлг да. Аймаьрда ханнилгаьн йолча ирьхьа кабинет штаб ганна ер. Директори бальхана ваьлхьа кавезтьийцаьн йолча А. Багаевгаьн ткаьнна кулгалгара ну кабинетера херригача ормотгий балхаьнна. Вешта кхыдоа балхаьн а дар ювоьте.

ХІанна хьалІенкоачча иерлача дешарг шера юртаьчь юкъерчь школе дешаш 1360 бер хургіа. Дадахьча тергарчу бІаьгнота кулгаІа. Ну хьалхьчаьх ленна мел гІоьнгоьна берий сливкаш оттаьнг. Иштта! йолча берий ваьнтеш кІаьнтІийчаьлгаьн ювстаьне гІулаьх да. Поч лина кьет школа кулгалгой. Цуттьха ер ювачун а хІаьта ун вахкре кхоачІаьнарг а хьатхе а планаш уьттаьр.

Кеттера корпус йоаьшш ихы а йІиг финиш а юрта. Бриганеиц ткъаьл шиъ классан помещеиш я. Хьаьта аьнарчой 51 класс хоаьшшаьн да. Ну гІулаьхо (классин помещеиеш тоьшш ца хилаьр) йІаьхе школа кеттера корпусе шиъ сменахи филиалашца кхаьч сменахи - дешарг.оаьлгаьн гІулаьхь вІаштІеІоьаьнкхиъна.

Кхоачам ба юкъерча школа хьалхарчоеч хуьлгаІа мел барашх лаьхерен ювъерен специальн образованн йолаш ба аьнна. Хьаьта бисарийн а Нохч - ГІалгІай педагогически институтг, педагогически училище вачче хеташ ба. Цуз соийІа хьа шера а бальхаб цу школе квалифицированний хьехархой: Нохч - ГІалгІай педагогически институтг ваьхьаьгай юртарчь

«Къона ленинец» — берий доттагІа

Чакхдаьлаьнад пионерий лаьхь. ДуккхаьгІолча берашца, кьаьстта а кагетІаьрца, сакъердамечеи безамерчеи ловзарий, самукьа ловзаьнна, походашеи экскурсиеи, лагерашца, спортивни кьаьлгаьнна а уда ха ер ян. Уьжжамо дег чу юкъаьл йолчо мероприятеет доккхий ле йиш храш — пионерский лагерашкеч ужашлелоь майданкеЙ хинна цІадьлхьа берош хинна Іан. Цаьх кІеанагІа сакъердан болаш лаьнар аьхкі цІаьгІа дисача берашта а. Месала, ший хьожарг, Космонавтий улицаГІа дагІаьча, «Красный молот» завода жилищно - коммунальни конторанн чуоьгІаГІа цІеношка дахача берашца ся ваьшта Іаьлаш.

«Къона ленинец» аьхІа - я ю клуб. Берашн чуІийна агрІанарча карнавала программа юкъаьл доаьхача хинна мейстер-ор ишта. Біарчча театральн представлеан ер кІайчьеш хиннар. Юхьхьанна цепьаьлаьнар со: изамо йоьхьда представлеи еш ахча костюмаш, музыканташ, ловзеча, актераш ма эший! Цухьаьхьа, из доллаГІа хІамо кхиъчьаьра чІаьда лечаьн хиннаьнар «Къона ленинец». Цар костюмаш шоаьш тер. Уьжаьна кхиъчьеш хулчеш лаьне а ден. Сеиная Румийскин къьмин хьдарш. Музыканташ а ю клубе. Пианино - дитта ложа Костюченко Таисе, хІаьта ахкордеон — Шейхина Ирас. Иллм ала ков Ибрагимова Нелийна.

Дуккха болх бар художествений бе берашца лаьнар: карнаьлаьгаьн ужашлелоь хьалхьаьхьа ешаш ма ерий клуб, коьжоь, кайчье лезар сцена. Цхьаьбаьхьа, из а клубе членашца дулдерлоаьш хиннар. Пулаьх ихьатарца Іаьдолаьнар Сайлаитова Еленас, ПереверзоаьгІар Галина: Сергеаьсл, Велерникоа Петра. Цар кайчьаьлг «Лира», «Ежо» ахча гаметІ! заседех комерта хьмаьр со. Кьаьстта сакъердаьне дар дуккаГІодоа хІамаш сурташца дуннаьн хинна сатирически «Ешо».

Цуо тІехьаьгІа «Мальчи» ахча клубин ансамбла репертиш кьийхар со. Иштта цІи пулаьх йоьхкъаьн хиннаьн ткъа бахьан доаьдаьн дан. Пулаьх миштад аьлий, ту ансамблера артисташ белгалгА этарца хІамаГІа ба хинника диллаьчь. Мисала, прима-балерина из а цІадьлаьгІийн классара дешарг Хаматхмонова Марина, хІаьта сольки далхар ду лаьне яха , ах ихьанна йолча Ахматхмова Эмитас. Бакъда пиндар лоьхо Аьлгаьн боьхкаГІа ю Метлочеко Таньк Шейхина Ирас.

Карнавала геттара дика хилаьГІ «Къона ленинец» ахча клубн кхиъчьеш ГІулаьхьан а доаьнгІар сона воспитательнице О. А. Кутузова. ШолгаГІа шу да по ютуьгІо болх бу. Доллачи хІамах гуо ца берашца чІоаьгІа доттагІаГІа тесса пушин кайнйаьна. Ольга Александровнайгаьн-м ма хой, сурташ дахка а, музыкальни инструменташ лакка а, ялли ала а... Берашца сона ваьхаоо, доллаГІа хІамо де хоа Ольга Александровнайна... Иза-м йоьхьа воспитательница-м дадаьра ешарг дуккха, ловзарийн а мий, цунна ца а хуьлгаьр иза.

Поочий а ба Ольга Александровнайгаьн. Уж ба клубе ветеранаш ловзаьхаьн доаьдаьн лаьхерча классанна деша дагІа берашца. Михайлова Нина, масала, тІехьаьжа спортсменка я, хІаьта клубан спортивни командин кайчьаьра Іаьлаьмаьг дуккха хІамаьн даьн ду.

ПланагІа ден «Къона ленинец» ахча клубе болх. Хьамсарчи парте XXIV съездан Владимир Ильичан ленинскийн ужашлелоь берашца шефпаньа советлаьн лаьнна. Заводера бальхаьнна хьаьшшаьна берашца концерт оттаьдаьх. хІаьта ва шефпаньа ЧоьгІа дуккха а дедаьлар.

Со ювоьте дезам боллин кайхьаьна хІаьнна. Цунна ца ешаш ма мероприятин а я клубе балхи пиннаьна. Уьжаьх хаьнн ЧьоьгІа уьттаьгу «Къонийла бохке ю интернационалаьн» ахча тІе ламаьн берашца дедаьна сурташ. ШолгаГІ сурташ тІе берашца хьалхьчаьх вьетнамский халхьо американский гІаьвахоотта хулаьла доттагІу гуриллаьн кІоьсаьн, вьетнамский берашца керелІулаьна дечаьчча гІулаьхьеч дуккха капитала мехкашкечча заблестовний, демонстрацийгІ сурташ херх, ранстеий, колониаьгаьгий хаьжжаьгу, раш ехк...

Сурташ Іаьлаьмте хуьсса ух, пудулы жиреена бе болх массаьца хьукъ кхуо. Іаьлаьте ка сакъердаьне политический выставкаьн лаьне хоргдаьна йиш йолаш а я.

Каьжжалгаьн «ешаьлаьмий. Цаьх берашн, клубера болх социйн сан, Біарччаьна шера ду по болх. Вешта хІанна цун балха хІанна а ца ду хьаьгІа хургьа школе дедаьн общественни вахаре дикьа лаьне берашца ювъоьстаьл хиннаьн йолча мероприятеш.

В. АЛАЕВ.

Кастта деша болаалургба

Уьш шера яьхь бІаьнн ювоьтаьнаьн яьх корда атуаьнг дешаш хургіа тІе ужашлелоь. Царех ийІаьн ахиш юрташка дийша бьаьнна бе. Фельдшерийн, акушерийн, фармацевтийн, медицинсни сестрийн говзаллаш йоьшаьш хургіа уьш.

Корда деша бальхнна студентех 30 процент ваьчийн ГІалгІайн магистрай бе. Хьаьта больмоцешна бьаьхьаьш ньа деша бьаьхьаьш 15 процент ба. Сакъеригча дуккхийн хул из.

Уьш шера тІехьа корий говзаьн юкъе а йоаьлаьш шерьийІ ловзара программа. Корадеш йоаьшш ца шера дика ийІчьаьнийІ ужашлелоь.

А. КАЧАН.

Нохч - ГІалгІай медицинский училища директора заместитель.

КОНТРОЛЕРИЙ КОНКУРС

Транспортий управленеи, Нохч-ГІалгІай АССР автомобильни транспортен пассажирийн болхлой, инженерийн - техническеи болхлой, гІулаьхьчра кІаьхь профсоюзе обкомо автотранспорта дикагІа ювлча - контролера конкурс кхайкьаьнй.

Цу конкурса де лерхІаьрг деаьхьаьр да транспорта болх тоабаьрьаьн дІа-ювца ухача пассажирийта дикагІа гІулаьхь даьрзе республика общественность юкъеъаьрг. Конкурса бальхха чІаьвоьдаьн: транспорта бечча балха общественни тІаьхьаьнкам лоатІаьйаьр опыт дІаьдоьйийтар, пассажиршта дечча гІулаьхьа культура лаьхьчча хьожийна, къаьхьтамеи линейни дисциплина чІоаьгІаьрца новкъостаьр, автоперевозкийн дерригача тайлаша къаьхьегамкоьца культурин гІулаьхь даьрзе лелаьн йолаш ешаьнарг ювъоьстаьнар